

22 maart 2026, Nieuw-Buinen

Oordeel niet, opdat u niet geoordeeld wordt.

Aan de hand van een lunch-lezing van Peter van Uhm, oud commandant der Nederlands strijdkrachten, het volgende: hij omschreef een probleem dat men in het buitenland met 'Nederlanders' ervaart. Die luidt als volgt: het probleem is dat wij gelijk een oordeel hebben over iets dat we horen, lezen of zien. Zonder dat we doorvragen om te leren wat er echt wordt bedoeld. Dit wordt in het buitenland als bot ervaren aldus dhr. Van Uhm.

Als onderwerp om voor mezelf aan te werken in de 40-dagen tijd, had ik 'niet oordelen' gekozen, vandaar nu als onderwerp in dit woord.

Inleiding: onze neiging om snel te oordelen

Mensen zijn geneigd om snel conclusies te trekken. We vullen in wat de ander bedoelt, we interpreteren woorden vanuit onze eigen achtergrond, en we reageren vaak voordat we echt hebben geluisterd. De bijbel laat zien dat dit geen nieuw probleem is. Door de hele schrift heen roept God Zijn volk op om rechtvaardig te oordelen, niet overhaast te zijn, en vooral: om het hart van de ander te zoeken => Wat bedoelt de ander echt te zeggen?

In de bijbel wordt oordelen vaak verbonden met:

- Veroordelen zonder de feiten te kennen. Spreuken 18 vers 13: "Wie antwoord geeft voordat hij geluisterd heeft, dat is hem tot dwaasheid en schande."
- Iemand die zichzelf boven de ander plaatst. Mattheus 7 vers 1/5: "Iemand die de splinter in het oog van een ander ziet, maar de balk in zijn eigen oog negeert."
- Omdat het oordeel niet gebaseerd is op waarheid. Romeinen 2 vers 1/2: "Het oordeel dat u over anderen velt, velt u over uzelf, want de dingen die u veroordeelt doet u zelf ook. Wij weten dat Gods oordeel... naar waarheid is."

Bijbels oordelen vraagt om:

Geduld

Waarheidsliefde

Nederigheid

Bereidheid om te luisteren

Wat ik een mooi Joods gebruik vind, is het stellen van een vraag als antwoord op een vraag.

Wanneer je dit gebruik analyseert, dan zit daar alles in om bijbels te oordelen: Geduld,

Waarheidsliefde, Nederigheid en Bereidheid om te luisteren.....

Jezus gebruikt deze gesprekstechniek vaak:

Voorbeeld: wanneer iemand Hem vraagt: "Door welke macht doet U deze dingen?" (Matt. 21:23), antwoordt Jezus met een wedervraag over de doop van Johannes. Niet om te ontwijken, maar om hun hart te onthullen.

Doorvragen is dus een geestelijke oefening: het helpt ons om niet te oordelen op basis van aannames, maar om de waarheid te zoeken.

Enkele voorbeelden uit de Bijbel van te snel oordelen

a. Eli en Hanna (1 Samuël 1)

Hanna bidt in de tempel, diep bedroefd. Eli ziet haar lippen bewegen en oordeelt dat ze dronken is.

Maar wanneer hij doorvraagt, ontdekt hij de waarheid: ze is een vrouw met een gebroken hart.

Dit verhaal laat zien:

Hoe snel we verkeerde conclusies trekken

Hoe pijnlijk dat kan zijn

Hoe doorvragen de situatie volledig verandert

Eli corrigeert zichzelf en spreekt uiteindelijk een zegen uit.

b. Job en zijn vrienden

Jobs vrienden komen eerst stil bij hem zitten – prachtig. Maar zodra ze gaan spreken, oordelen ze dat Job wel gezondigd moet hebben. Ze kennen de feiten niet. Ze luisteren niet. Ze vullen in.

God wijst hun oordeel uiteindelijk af (Job 42:7).

c. De farizeeën en de zondares (Lukas 7)

Wanneer een vrouw met een zondig verleden Jezus' voeten zalft, oordeelt Simon de farizeeër in zijn hart. Jezus doorziet dit en vertelt een gelijkenis die Simons hart blootleegt. Jezus laat zien dat liefde en vergeving zwaarder wegen dan het snelle oordeel.

Voorbeelden van mensen die wél luisteren en niet oordelen

a. Jezus en de Emmaüsgangers (Lukas 24)

Jezus weet precies wat er gebeurd is, maar Hij begint met een vraag: "Welke dingen?" Hij laat hen hun verhaal doen. Hij luistert. Pas daarna legt Hij de Schriften uit.

b. Filippus en de kamerling (Handelingen 8)

Filippus hoort de kamerling Jesaja lezen en vraagt: "Begrijpt u ook wat u leest?" Geen oordeel, geen aanname, maar een open vraag.

Door die vraag ontstaat een gesprek dat leidt tot geloof en doop.

Jezus als voorbeeld: Hij oordeelt rechtvaardig, omdat Hij het hart kent

Jezus zegt in Johannes 7:24: "Oordeel niet naar wat voor ogen is, maar vel een rechtvaardig oordeel." Jezus: Luistert Stelt vragen Doorziet motieven Reageert met waarheid én genade

Zijn manier van omgaan met mensen laat zien dat oordelen nooit de eerste stap is.

Eerst luisteren.

Eerst begrijpen.

Eerst liefhebben.

De vruchten van niet oordelen en wél luisteren

Wanneer christenen leren om niet te snel te oordelen, groeit er iets moois in een gemeenschap:

1. Veiligheid

Mensen durven hun hart te delen als ze weten dat ze niet meteen worden veroordeeld.

2. Wijsheid

Doorvragen leidt tot inzicht. Je leert de ander echt kennen.

3. Eenheid

Oordelen verdeelt, luisteren verbindt.

4. Liefde

Liefde “denkt geen kwaad” (1 Kor. 13).

Niet oordelen is een uiting van liefde.

Groei

Wanneer we niet oordelen, maar luisteren, ontstaat er ruimte voor geestelijke groei – bij jezelf én bij de ander.

Bijbelteksten over niet oordelen en luisteren (HSV)

Mattheüs 7:1 – “Oordeel niet, opdat u niet geoordeeld wordt.”

Johannes 7:24 – “Oordeel niet naar wat voor ogen is...”

Jakobus 1:19 – “Ieder mens moet snel zijn om te horen, langzaam om te spreken...”

Spreuken 18:13 – “Wie antwoord geeft voordat hij geluisterd heeft, het is hem tot dwaasheid.”

Romeinen 14:13 – “Laten wij dan niet langer elkaar oordelen...”

1 Samuël 16:7 – “De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.”

God wilde niet dat wij oordelen, zonder de kennis van goed en kwaad kan een mens niet oordelen. Dit staat geschreven in Genesis 2 vers 16/17 en 3 vers 1/7. God had ons verboden om van die boom te eten om ons te behoeden voor het oordelen.

Dus wanneer we vinden dat iemand:

- Niet zo gelovig is, zeg je dan eigenlijk niet dat je vindt dat je zelf beter gelooft?
- Niet goed gedoopt is, zeg je dan eigenlijk niet dat je vindt dat je zelf beter bent gedoopt?
- Niet de goede Christelijke kerk bezoekt, zeg je dan eigenlijk niet dat je vindt dat je zelf naar een betere kerk gaat.
- Enzovoort.....

Daarmee wil ik niet zeggen dat we alles maar goed moeten vinden. Onze Heere Jezus Christus is voor onze zonden gestorven en is opgestaan uit de dood zodat deze zijn vergeven door Zijn genade, dat is de vast grond van ons geloof. Daarnaast is de opdracht, heb God lief met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw kracht en met heel uw verstand en de tweede hieraan gelijk, heb uw naaste lief als uzelf en God boven alles. Hieraan hangt de ganse wet en de profeten. Dus de basis van ons geloof, denken en handelen.

Er staat dus niet geschreven: wijs de ander op zijn (volgens u) verkeerde inzichten of uitleg van de schrift (oordelen). Maar heb de ander lief, daarmee bouwen we mee aan de gemeente van Christus.

Een aantal passages waaruit blijkt dat er meer inzicht en wijsheid nodig is om de bijbel te doorgronden: Mattheus 19 vers 7/8 Hierin staat God het scheiden tussen man en vrouw toe, dat was niet zoals het oorspronkelijk door God was bedoeld, maar Hij stond het toe om de hardheid van hun harten. Ook het bekende verhaal van aren plukken op de sabbatsdag, hiervan zegt onze Heere Jezus, de mens is er niet voor de sabbatsdag, maar de sabbatsdag is er voor de mens.

God wilde geen tempel, maar Hij wilde onder de mensen wonen, God wil niet dat de mensen een koning krijgen, Hij wil hun koning zijn enz. enz.

Dus niet alles wat in de bijbel staat is de oorspronkelijke bedoeling/wil van God, maar hij staat dingen toe om de wil van de mens of de hardheid van zijn hart, of wat dan ook.... Hij heeft geduld met ons....

AMEN.